

Sparbarometern 2014

FM0105

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider.....	7
1.2.	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9

B.3	Aktualitet	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Finansmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Finansräkenskaper

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Finansinspektionen
Postadress: Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress: Brunnsgatan 3
Kontaktperson: Tove Husell
Telefon: 08-787 80 00
Telefax: 08- 42 13 35
E-post: fornamn.efternamn@fi.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Mattias Björling

Telefon: 08-506 941 60
Telefax 08-506 942 96
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Produkten baseras på uppgifter från flera olika statistiska undersökningar och externt material.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller från och med 30 juni 2009 sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen 2009:400. Före 30 juni 2009 gällde sekretess enligt 9 kap. 4§ Sekretesslagen 1980:100.

A.8 Gallringsföreskrifter

Särskilda gallringsföreskrifter finns ej.

A.9 EU-reglering

Produkten regleras inte av EU.

A.10 Syfte och historik

Sparbarometern är en snabbstatistik över hushållens finansiella sparande och förmögenhet för det senaste kvartalet. Den har publicerats sedan 1999. Uppgifterna tas fram på uppdrag av Finansinspektionen och publiceras normalt inom två månader efter kvartalsskifte. Sparbarometern bygger på samma begrepp och definitioner som Finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet, som regleras av ENS 2010 (EU nr 549/2013). Sparbarometern redovisar endast hushållssektorn, medan Finansräkenskaperna visar finansiellt sparande och förmögenhet uppdelat på fler samhällssektorer.

Syftet med Sparbarometern är att ge en snabb kvartalsvis information om utvecklingen av hushållssektorns finansiella sparande och förmögenhet. Det finansiella sparandet, beräknas som skillnaden mellan transaktioner i finansiella tillgångar och transaktioner i skulder under kvartalet. Den finansiella förmögenheten beräknas som summan av utestående finansiella tillgångar minus summan av utestående skulder. Skillnaden mellan ställningsvärdet vid innevarande kvartals slut och föregående kvartals slut består av transaktioner, värdeförändring och eventuella andra volymförändringar. Redovisning sker på olika tillgångs- och skudslag som synliggör hur hushållen valt att placera sina finansiella tillgångar och vilka typer av skulder de ådragit sig samt vilka motparterna är.

Från och med publiceringen av tredje kvartalet 2014 är det endast tidpunkten för

publicering och namnsättningen av poster som skiljer de båda produkterna när det gäller hushållssektorn. Finansräkenskaperna publiceras inom 90 dagar efter utgången kvartal och Sparbarometern publiceras cirka en månad tidigare. Det innebär att mer preliminära värden kan förekomma vid publiceringen av Sparbarometern än vid publiceringen av Finansräkenskaperna. Båda produkterna har samma revideringspolicy, men större förändringar publiceras normalt först i Finansräkenskaperna.

Sparbarometerns namnsättning skiljer gentemot Finansräkenskapernas. Syftet med annan namnsättning i Sparbarometern är att tydliggöra för användare vad en post innehåller. Till exempel heter pensionsrätter tjänstepensioner i Sparbarometern. Detta kan göras då Sparbarometern inte är styrd av internationella regler på samma sätt så som Finansräkenskaperna. Innehållet och beräkningarna i posterna är dock detsamma, förutom att det är mer preliminära uppgifter som publiceras i Sparbarometern.

Tidigare fanns det ytterligare två skillnader emellan Sparbarometern och Finansräkenskaperna, hushållens intresseorganisationer och periodiseringar. Sparbarometern var och är avgränsad till enskilda hushåll, medan Finansräkenskaperna tidigare redovisade hushållen inklusive dess icke vinstdrivande organisationer. I Sparbarometern saknades tidigare dessutom en periodiseringspost för skatter och sociala avgifter.

Fakta om Finansräkenskaperna finns på SCB:s hemsida, http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Finansmarknad/Finansrakenskaper/Finansrakenskaper-kvartal-och-ar/

A.11 Statistikanvändning

Sparbarometern belyser hushållens finansiella sparande och förmögenhet. Det är en preliminär beräkning till Finansräkenskaperna som är en del av nationalräkenskapssystemet. Bland användarna märks Finansdepartementet, Riksbanken, Finansinspektionen, Konjunkturinstitutet, banker, ekonomer, forskare och media.

A.12 Uppläggning och genomförande

Sparbarometern är en produkt som huvudsakligen baseras på andra primärstatistikundersökningar än från hushållen själva. En av de viktigaste källorna är Finansmarknadsstatistiken. Uppgifterna i Finansmarknadsstatistiken innehåller i stor utsträckning information om finansinstitutens motparter som används i Sparbarometern. Som exempel kan nämnas att värdet för hushållens banktillgodohavanden baseras på uppgifter om bankernas skulder till hushållssektorn. Utöver finansmarknadsstatistiken hämtas information från SCB, Riksbanken, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, CSN, Euroclear, OMX, Försäkringsförbundet, Pensionsmyndigheten, Fondbolagens förening, Värderingsdata samt Affärsvärldens generalindex.

A.13 Internationell rapportering

Internationell rapportering förekommer ej.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn av Sparbarometern är gjord och till publiceringen av tredje kvartalet 2014 infördes vissa förändringar. Delvis till följd av det nya regelverket ENS2010 men även för att förtydliga och underlätta för användaren.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Sparbarometern bygger på uppgifter från färdigställd primärstatistik som ofta har andra syften än att tillgodose Sparbarometerns behov vad gäller krav på nedbrytningar av finansiella instrument och institutionella sektorer. Olika antaganden och kalkyler får göras för att få användbarhet vilket kan medföra brister i kvaliteten. Sparbarometern är en snabbstatistik så indata kan revideras i efterhand vid de mer definitiva beräkningarna i Finansräkenskaperna.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

För att beräkna hushållens finansiella sparande används uppgifter om transaktioner och för att beräkna deras finansiella förmögenhet används uppgifter om ställningsvärden.

1.1.1 Objekt och population

Populationen är hushåll med ekonomisk hemvist i Sverige.

1.1.2 Variabler

I Sparbarometern används en något modifierad indelning av finansiella tillgångar och skulder enligt ESA 2010. För de olika finansobjekten redovisas transaktioner och ställningsvärden:

<u>Kontopost namn</u>	<u>Kontopost kod</u>	<u>Motsektor</u>
FINANSIELLA TILLGÅNGAR		
Sedlar, mynt	FA21	S0
Inlåning	FA22+FA29	S0
Bankinlåning	FA22+FA29	S1221
Riksgäldsspar	FA22+FA29	S1311
Övrig inlåning	FA22+FA29	S0-S1221-S1311
Obligationer	FA32	S0
Premieobligationer	FA32	S1311
Strukturerade produkter	FA32	S0-S1311

Direktägda aktier	FA5110+FA5120	S0
Svenska börsnoterade aktier	FA5110	S1
Svenska onoterade aktier	FA5120	S1
Utländska börsnoterade aktier	FA5110+FA5120	S2
Fondandelar	FA52	S0
Svenskregistrerade fondandelar	FA52	S1
Aktiefonder	FA5204	S1
Räntefonder	FA5202+FA5203	S1
Andra fonder	FA5205+FA5209	S1
Utlandsregistrerade fondandelar	FA52	S2
Bostadsrättsandelar	FA519	S0
Privat försäkrings sparande	FA62	S0
Svenskt	FA62	S1
Traditionell försäkring	FA6211	S1
Fondförsäkring	FA6212	S1
Utländskt	FA62	S2
Tjänstepensioner	FA63-FA6323	S0
	FA63-FA6322-	
Traditionell försäkring	FA6323	S0
Fondförsäkring	FA6322	S0
Premiepensioner	FA6323	S0
Förinbetalda premier och skadeanspråk	FA61	S0
Periodiseringar	FA89	S0
Övriga finansiella tillgångar	Residual (FA01 minus alla feta poster ovan)	
Finansiella tillgångar totalt	FA01	S0
Finansiella tillgångar exklusive tjänstepensioner, premiepensioner, förinbetalda premier och skadeanspråk samt periodiseringar	FA01-FA63-FA61-FA89	S0
SKULDER		
Lån	FL41+FL42	S0
Lån i bank och bostadsinstitut	FL41+FL42	S1221+S1223
CSN-lån	FL41+FL42	S1311
Övriga lån	FL41+FL42	S0-S1221-S1223-S1311
Periodiseringar	FL89	S0
	FL01-FL41-FL42-	
Övriga skulder	FL89	S0
Skulder totalt	FL01	S0

Finansiella skulder exklusive periodiseringar	FL01-FL89	SO
Finansiell nettoförmögenhet	FA01-FL01	SO
Finansiell nettoförmögenhet exkl tjänstepensioner, premiepensioner, förinbetalda premier och skadeanspråk samt periodiseringar	(FA01-FA63-FA61-FA89)-(FL01-FL89)	SO

1.1.3 Statistiska mått

Miljoner kronor.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Hushåll, en sektorindelning enligt ESA 2010.

1.1.5 Referenstider

Kvartal.

1.2. Fullständighet

Avser att täcka hushåll med ekonomisk hemvist i Sverige. Ingen information hämtas ifrån hushållen angående deras tillgångar och skulder. Istället används uppgifter ifrån motparter, såsom banker och bostadsinstitut vilka rapporterar om hushållens in- och utlåning.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Beräkningarna av finansiellt sparande för hushållssektorn kan göras från två håll, dels i de reala nationalräkenskaperna och dels i Sparbarometern/Finansräkenskaperna. I de reala räkenskaperna beräknas finansiellt sparande som inkomster minus utgifter. Definitionsmässigt skall reala och finansiella beräkningar ge samma resultat. En jämförelse mellan de olika räkenskapernas beräkningar av finansiellt sparande visar dock en varierande överensstämmelse över tiden. Finansräkenskapernas tillförlitlighet beror på tillförlitligheten i den primärstatistik som används och de kompletterande antaganden som görs.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Sparbarometern baseras på primärstatistik som till största delen är totalundersökningar och utgör tillsynsmaterial för Riksbanken och Finansinspektionen.

2.2.2 *Ramtäckning*

I huvudsak god täckning mellan ram- och målpopulation, men det finns vissa brister. Täckningsproblem kan förekomma på två sätt: a) Täckningsproblem i de primärstatistiska undersökningarna och b) täckningsproblem inom finansräkenskapssystemet. Sparbarometern saknar uppgifter om vissa delpopulationer som utgör motparter till hushållen, till exempel pensionsstiftelser och andra stiftelser och fonder. Vidare saknas uppgifter om hushållens innehav av utländska onoterade aktier. Även uppgifter om transaktioner av svenska onoterade aktier och derivat saknas.

2.2.3 *Mätning*

Sparbarometern följer Finansräkenskapernas värderingsregler, vilket innebär att tillgångar och skulder ska marknadsvärderas. I primärstatistiken uppfylls inte alltid kravet på marknadsvärdering utan ibland används bokfört värde. Utvecklingen går dock mot ökad marknadsvärdering även i bokföringen där begreppet verkligt värde ofta motsvaras av marknadsvärdet.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Sparbarometern baseras på primärstatistik som till största delen är totalundersökningar. I primärstatistiken kan svarsbortfall förekomma men bedöms vara litet. I den dokumentation som finns av primärstatistiken anges att objektsbortfallet oftast bedöms vara litet medan det partiella bortfallet i vissa fall är okänt. Det partiella bortfallet kan till exempel innebära att fördelningen av balansomslutningen på olika poster inte är helt korrekt medan den totala balansomslutningen är rätt.

2.2.5 *Bearbetning*

Primärstatistiken granskas först och därefter läses materialet in, till stor del maskinellt men även manuellt, i Finansräkenskapernas IT-system. För de olika finansiella instrumenten finns i finansräkenskapssystemet in- och utgående balanser, transaktioner, omvärderingar och omklassificeringar. En rimlighetsbedömning görs av utdata med jämförelser av utfallet i primärstatistiken, börsutvecklingen och en allmän omvärldsbevakning.

2.2.6 *Modellantaganden*

Sparbarometern använder två modeller för att beräkna transaktioner i noterade aktier eftersom uppgifter om transaktioner i noterade aktier saknas helt och uppgifter om ställningsvärden endast finns halvårsvis. Transaktioner i noterade aktier för andra respektive fjärde kvartalet beräknas utifrån uppgifter om ställningsvärden från Aktieägarstatistiken. Beräkningen för transaktioner görs genom att ta förändringen i hushållens ägande av antal aktier för varje börsnoterat aktiebolag multiplicerat med en genomsnittskurs för respektive aktiebolag. Aktietransaktionerna avser båda andrahandsmarknaden och nettotillskottet på börsen. Nettotillskottet antas vara nyemissioner + nyregistreringar - inlösen - avregistreringar.

För kvartal ett och tre där det inte finns uppgifter från Aktieägarstatistiken används en annan modell för att beräkna ställningsvärden och transaktioner. Här råder större osäkerhet. Ställningsvärden för första respektive tredje kvartalet beräknas utifrån antagandet att hushållen inte ändrat i sin portfölj av noterade aktier, utan justeras endast med förändringar i börskurs. Modellen för att beräkna transaktioner bygger på antagandet att det finns ett samband mellan börsutvecklingen och transaktioner i noterade aktier och aktiefonder.

Ett antagande görs om att hushållen innehar 80 procent och icke-finansiella företag 20 procent av utestående sedlar och mynt. Detta görs efter att övriga sektors innehav har räknats bort, vilka inte brukar ha så stora innehav.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Kvartal.

3.2 Framställningstid

Publiceringen sker normalt inom två månader efter kvartalsskifte.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt fastställd plan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Samtliga tidsserier har reviderats bakåt till kvartal 4 1996 under åren 2013-2014 så jämförbarheten över tiden anses som god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Sparbarometern bygger på samma begrepp och definitioner som Finansräkenskaperna, ESA 2010, vilket gör den jämförbar med Finans- och Nationalräkenskaperna.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Eftersom Sparbarometern bygger på internationellt föreskrivna begrepp och definitioner, ESA 2010, är uppgifterna om hushållssektorn internationellt jämförbara.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Sparbarometern publiceras på SCB:s hemsida: <http://www.scb.se/FM0105>. Fram till och med tredje kvartalet 2007 publicerades den även på Finansinspektionens hemsida.

5.2 Presentation

För hushållens finansiella förmögenhet finns årsdata från 1980 till 1995 och kvartalsdata från fjärde kvartalet 1996. För hushållens finansiella sparande finns kvartalsdata från fjärde kvartalet 1996.

5.3 Dokumentation

Ytterligare kortfattad dokumentation finns på Sparbarometerens hemsida <http://www.scb.se/fm0105>. Dokumentationen på Finansräkenskapernas hemsida är också relevant för Sparbarometern då Sparbarometern bygger på samma begrepp och definitioner som Finansräkenskaperna: <http://www.scb.se/fm0103>.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Ej relevant för Sparbarometern. Se respektive primärstatistikkälla.

5.5 Upplysningstjänster

För mer information om produkten ta kontakt med:

Caroline Ahlstrand
08-506 943 33
caroline.ahlstrand@scb.se

Mårten Pappila
08-506 945 01
marten.pappila@scb.se